

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI
ŚCINAWKA ŚREDNIA

WRĄZ Z TERENEM, NA KTÓRYM ZNAJDUJE SIĘ ZNACZNA ILOŚĆ
ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

9. Materiały graficzne

2. Czas powstania

XIV w.

3. Miejscowość

ŚCINAWKA ŚREDNIA

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **RADKÓW**

6. Współrzędne geograficzne

50°31'27"N 16°28'59"E

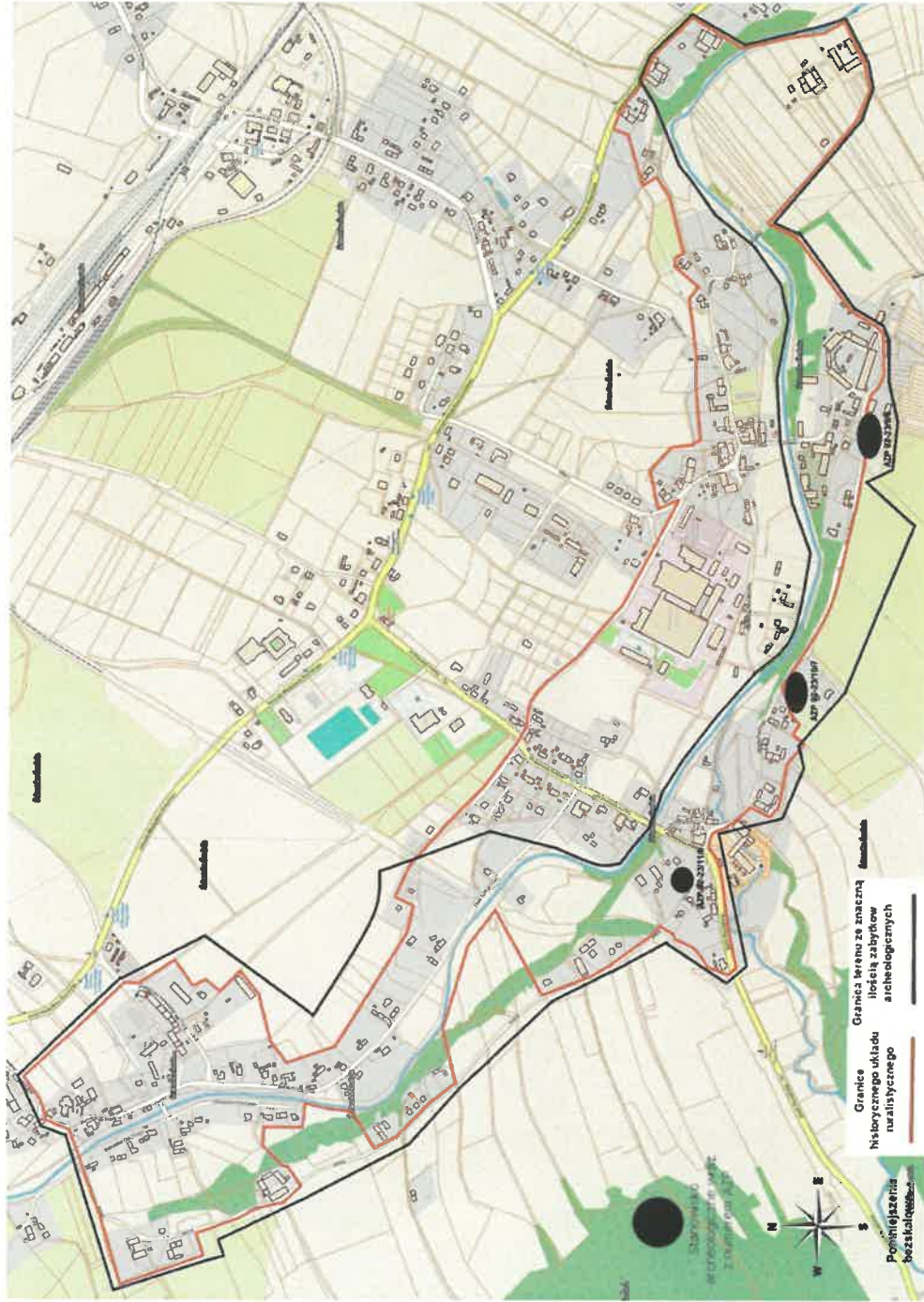
7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Stanowiska archeologiczne:

- AZP 92-23/1/8 – średniowiecze, ślady osadnictwa
- AZP 92-23/10/7 – średniowiecze, osada
- AZP/92-23/9/6 – średniowiecze, osada

NAZWY: Mittelsten Stynau (1324 r.), Mittelsteynaw (ok. 1500 r.), Steine Mittel (1765 r.), Mittelsteine (do 1945 r.), Ścinawka Średnia (po 1945 r.)

HISTORIA: Teritorium wsi Ścinawka Średnia wykształciło się z obszaru wsi Ścinawka Górna jeszcze przed 1324 r. Przed 1360 r. we wsi enygowano parafię. W XVIII i na pocz. XIX w. wieś była podzielona pomiędzy dwa znajdujące się tu majątki, inna część przynależała do dóbr w Ścinawce Dolnej. W XIX w. nastąpiło scalenie miejscowości. Do rozwoju wsi w XIX w. przyczynił się rozwój kolei. Powstawać zaczęły tu nowe zakłady przemysłowe. W XVIII w. wieś posiadała cechy wsi tańcuchowej, przekształconej w I poł. XIX w. w układ wielodrożny. Istotny rozwój zabudowy i układu wsi nastąpił kolejno w II poł. XIX w. W krajobrazie architektonicznym wsi wyróżnia się zespół kościoła św. Marii Magdaleny o XIV-wiecznej metryce, kościół pomocniczy Bożego Ciała, dawny kościół ewangelicki, jak także zespoły dworskie z zabudowaniami gospodarczymi. Na terenie wsi zachowały się również zabudowania przemysłowe m.in.: elektrowni i dworca kolejowego. Zabudowa mieszkalna przybiera w niektórych miejscach wsi formę zabudowy miejskiej. Przeważa jednak zabudowa o typowo wiejskim charakterze, pochodząca głównie z przełomu XIX i XX w.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura – załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

sierpień 2022 r.

Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	ŚCINAWKA ŚREDNIA	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	RADKÓW	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI ŚCINAWKA ŚREDNIA WRAZ Z TERENEM, NA KTÓRYM ZNAJDUJE SIĘ ZNA CZNA ILOŚĆ ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	KŁODZKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z intensywnego rozwoju infrastruktury zabudowy usługowej i mieszkaniowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- lokowanie nowych zakładów przemysłowych i usługowych o ahistorycznych formach architektonicznych.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską, zwłaszcza dążenie do kontynuacji historycznego rozplanowania wsi;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie typowych cech zabudowy ziemni kłodzkiej, tj. bryły, formy, materiałów wykończeniowych (drewno, kamień);
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej oraz elementów małej architektury sakralnej;
- zachowanie bryły kościoła św. Marii Magdaleny jako dominanty w krajobrazie wsi;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny.

Archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Delegatura w Wałbrzychu

Rybka-Ceglecka, *Studium środowiska kulturowego gminy Radków, powiat kłodzki, woj. dolnośląskie*, Tom II, Wrocław 1999.

Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wunschelburg, Neurode, Wilhelmsthal*, 1892.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, Breslau 1830.
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 13, *Góry Stołowe*, Warszawa 1996.
Zimmermann F. A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, Bd. 9, Brieg 1789.

Kartografia

F.C. Werde, *Kreisgkarte ...*, z poł. XVIII.

Mapa Hrabstwa Kłodzkiego z lat 1747–1752.

Messtischblatt, 1: 25 000, 5464 Wunschelburg, 1937.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis):

sierpień 2022 r.
Kamil Pawłowski

